

14ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής
«Ισότητα, Ποιότητα και Ασφάλεια στην Φροντίδα Υγείας»
30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2007 Ξενοδοχείο Hilton
Park, Λευκωσία

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Έντιμε Κύριε Υπουργέ της Υγείας, κύριοι Βουλευτές, κύριοι Δήμαρχοι

Dear General Secretary of the European Federation of Nurses

Αγαπητοί Προσκεκλημένοι, Αγαπητοί Συνάδελφοι, Αγαπητοί φοιτητές

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών σας καλωσορίζω στο 14^ο Παγκύπριο Συνέδριο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής.

Το θέμα του φετινού συνεδρίου:

«Ισότητα, Ποιότητα και Ασφάλεια στη Φροντίδα Υγείας»

αναδεικνύει τη σημασία που προσδίδουν οι Νοσηλευτές και οι Μαίες σε ολόκληρο το φάσμα των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας.

2. Τα εθνικά συστήματα Υγείας αντιμετωπίζουν αυξανόμενες προκλήσεις όπως αυτές απορρέουν μέσα από την ιδιοτυπία της υγείας ως δημόσιο και κοινωνικό αγαθό. Το ευρύ φάσμα αναγκών και οι οικονομικές δυσχέρειες περιορίζουν τη δυνατότητα των υπηρεσιών να ενισχύσουν τις δομές και το ανθρώπινο δυναμικό.

3. Η «ισότητα στην φροντίδα υγείας», ορίζεται ως:

- Ίση πρόσβαση στην διαθέσιμη φροντίδα για ίδιες ανάγκες
- Ίση χρησιμοποίηση για ίσες ανάγκες
- Ίση ποιότητα στην φροντίδα για όλους (Whitehead M., 1990).

Η Περιφερειακή Επιτροπή της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας διατυπώνοντας το πλαίσιο «Υγεία για Όλους» (1991), μεταξύ άλλων, τόνισε το σημαντικό στοιχείο της διασφάλισης της ισότητας στην Υγεία. Αυτό εξυπακούει μείωση των ανισοτήτων στο επίπεδο υγείας μεταξύ των χωρών αλλά και μεταξύ ομάδων στις ίδιες τις χώρες.

4. Έχει διαπιστωθεί από έρευνες ότι η ύπαρξη κοινωνικών και γεωγραφικών ανισοτήτων στην υγεία και ιδιαίτερα στην πρόσβαση των υπηρεσιών, ακόμα και στα πιο ανεπτυγμένα κράτη, τεκμηριώνει τη συσχέτιση της κοινωνικής ευημερίας μιας χώρας με τους δείκτες υγείας (De Graeve-Duchesne, 1997).

5. Ανισότητες στην πρόσβαση παρατηρούνται όταν πόροι και εγκαταστάσεις είναι άνισα καταμερισμένα σε μια χώρα. Γίνεται σαφές ότι κύρια μέριμνα των κυβερνήσεων πρέπει να αποτελεί η δίκαιη κατανομή των υπηρεσιών στις γεωγραφικές περιφέρειες μιας χώρας και ο ίσος καταμερισμός των πόρων ώστε να λαμβάνονται υπ' όψη οι ανάγκες παρά η κοινωνική επιρροή.

6. Ο Επίτροπος Μάρκος Κυπριανού στην πρόσφατη ομιλία του στο 10^ο Φόρουμ για τις υπηρεσίες υγείας δήλωσε ότι υπάρχει ανάγκη να καταγραφούν οι τρέχουσες αβεβαιότητες και ανησυχίες για τη διαμόρφωση Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τις υπηρεσίες υγείας και να παρασχεθεί υποστήριξη στις προσπάθειες που καταβάλλονται για βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της επάρκειας, της ποιότητας και ασφάλειας των εθνικών συστημάτων υγείας στην Ε.Ε

“10th Health Forum on "Health Services" **Gastein, Austria, 05 October 2007**

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και μέσα από τις τοποθετήσεις που γίνονται από τον πλέον επίσημο φορέα των νοσηλευτών, το EFN, όπου συμμετέχει και ΠΑΣΥΝΜ, υπάρχει διατυπωμένη τοποθέτηση στην οποία αναφέρονται τα εξής:

7. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να έχει μια ολιστική προσέγγιση στη φροντίδα με προσανατολισμό στο ευρύ φάσμα της δημόσιας υγείας, την

προαγωγή της υγείας με μετατόπιση από τη θέση «διαχείριση της ασθένειας» σε θέση «διαχείριση της υγείας».

(EFN Position Statement on Health Services)

Η υγεία θεωρείται ως δημόσιο κοινωνικό αγαθό και ως τέτοιο θα πρέπει να αντικρίζεται από όλους. Με τις εξελίξεις, σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, διαφαίνεται ότι οι προσπάθειες που γίνονται για αναδιαμόρφωση των συστημάτων υγείας, επικεντρώνονται σε κριτήρια που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι θα υπάρξει πρόβλημα στην ίση πρόσβαση και στην ίση παροχή φροντίδας. Διαπιστώνεται ότι το προτεινόμενο Γενικό Σχέδιο Υγείας βασίζεται στην ύπαρξη ασφάλισης αλλά και σε ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Είναι αναμενόμενο, αν και ανεπιθύμητο, με την εφαρμογή του Γε.Σ.Υ να παρατηρηθούν προβλήματα στην πρόσβαση, σε διάφορες κοινωνικές ομάδες και αναφέρω ενδεικτικά και μόνο την παροχή επείγουσας προνοσοκομειακής φροντίδας, στις απομακρυσμένες κοινότητες της υπαίθρου.

8. Με κύριο γνώμονα τη βελτίωση των παρεχομένων Υπηρεσιών για ίση παροχή φροντίδας ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών υποστηρίζει την επέκταση των υπηρεσιών στην Κοινότητα μέσα από μελέτη και σχεδιασμό στρατηγικών ανάπτυξης που να συμπεριλαμβάνουν τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μακροπρόθεσμες ανάγκες και επιδιωκόμενους στόχους. **9.** Στην όποια μελέτη και μελλοντικούς σχεδιασμούς εκ μέρους των αρμοδίων υπηρεσιών του κράτους θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι ανάγκες και οι προσδοκίες των πολιτών που θα είναι και οι αποδέκτες των υπηρεσιών υγείας.

10. Ποιότητα

Η ποιότητα στην παρεχόμενη φροντίδα θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο στόχο των υπηρεσιών η οποία είναι σημαντική για όλους. Είναι μετρήσιμη και διασφαλίζει τόσο τα επίπεδα υγείας των πολιτών όσο και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επαγγελματιών μέσω δεικτών που βασίζονται στο αποτέλεσμα της φροντίδας.

Οι ασθενείς, φυσιολογικά, επιθυμούν να τυγχάνουν περίθαλψης στη χώρα τους. Σε κάποιες περιπτώσεις η αναγκαία φροντίδα ενδεχομένως να παρέχεται σε άλλο κράτος της ΕΕ. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η σαφής πληροφόρηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των ασθενών καθώς επίσης και το επίπεδο της ποιότητας και ασφάλειας των υπηρεσιών της αρμόδιας αρχής του άλλου κράτους μέλους.

11. Προς αυτή την κατεύθυνση στοχεύουν και οι προσπάθειες της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας με δύο πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί για το 2008 – Η μία αφορά την ασφάλεια των ασθενών και η άλλη το επαγγελματικό δυναμικό των υπηρεσιών.

Μάρκος Κυπριανού, "10th Health Forum on "Health Services" Gastein, Austria, 05 October 2007

12. Οι Νοσηλευτές της Ευρώπης έχουν εισηγηθεί μέσα από γραπτές εισηγήσεις προς την Γενική Διεύθυνση Υγείας της Ε.Ε την αναγκαιότητα ανάπτυξης Ευρωπαϊκών προτύπων φροντίδας και ελέγχου ποιότητας καθώς και ανάπτυξη αμοιβαίων, ευαίσθητων νοσηλευτικών δεικτών ποιότητας.

Ως εκ τούτου θα πρέπει να διασαφηνιστεί ένα κοινό πλαίσιο δεικτών συλλογής πληροφοριών σε σχέση με την ποιότητα των υπηρεσιών, τις κατά τόπους ασφαλιστικές δικλείδες και τους μηχανισμούς αναφοράς παραπόνων.

13. Η βελτίωση της ποιότητας της φροντίδας, μπορεί να επιτευχθεί μέσω της βελτίωσης της νοσηλευτικής και των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς επίσης και μέσω της προώθησης δραστηριοτήτων για υποστηρικτικό, ασφαλές εργασιακό περιβάλλον.

(Διεθνές Κέντρο Ανθρωπίνων Πόρων στη Νοσηλευτική (ICHRN)).

14. Ασφάλεια

Το σύνολο των παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην ασφάλεια του ασθενή είναι σημαντικό επειδή εστιάζει σε ποικίλους δείκτες της φροντίδας.

Οι προτεινόμενες συστάσεις που γίνονται σε διεθνές, κρατικό και τοπικό επίπεδο προκειμένου να βελτιωθεί η ασφάλεια του ασθενή επικεντρώνονται στα εξής:

- Ηγετική ικανότητα και γνώσεις στο θέμα ασφάλειας του ασθενή.
(Leadership and knowledge for patient safety)
- Συστήματα αναφοράς σφαλμάτων.
(Error reporting systems)
- Προστασία των νοσηλευτών που αναφέρουν δυσμενή συμβάντα και ζητήματα στελέχωσης.
- Καθορισμός προτύπων και προσδοκιών σε θέματα ασφάλειας ασθενών και
- Δημιουργία συστημάτων ασφάλειας σε οργανισμούς υπηρεσιών υγείας.

Η ασφαλής στελέχωση αποτελεί το εχέγγυο για την υλοποίηση των παραμέτρων αυτών.

15. Ο βασικός λόγος που τα νοσοκομεία δεν επιτυγχάνουν τα βέλτιστα επίπεδα νοσηλευτικού προσωπικού είναι επειδή δεν αμείβουν ανάλογα την ποιότητα της φροντίδας που παρέχουν. Δυστυχώς προσφέρονται ελάχιστα για την βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης φροντίδας (Spetz 2005).

16. Κλίμα Ασφάλειας

Το ασφαλές περιβάλλον εργασίας αποτελεί έναν παγκοσμίως αποδεκτό όρο, ο οποίος συχνά χρησιμοποιείται σε συνάρτηση με την κουλτούρα ως προς την ασφάλεια, με μικρή ή και καθόλου διαφοροποίηση (Cox & Flin 1998, Mearns & Flin 1999).

- Υπάρχει άμεση σύνδεση ανάμεσα στην ασφάλεια του ασθενούς και τα υποστηρικτικά περιβάλλοντα εργασίας.
- Χρειάζεται να καθοριστούν αποτελεσματικές διαδικασίες για την αγορά και τη συντήρηση ασφαλούς εξοπλισμού και μηχανισμών διάθεσης

αποβλήτων στις δομές φροντίδας (π.χ. απόρριψη βελόνων).

Ως ΠΑΣΥΝΜ εισηγούμαστε:

- **17.** Εγκαθίδρυση και υποστήριξη του θεσμού του οικογενειακού νοσηλευτή, του κοινοτικού νοσηλευτή και της μαίας.
 - Διεύρυνση του ρόλου των νοσηλευτών και μαιών στη δημόσια υγεία, στην προαγωγή της υγείας και των υπηρεσιών επείγουσας φροντίδας.
 - Ενδυνάμωση των κέντρων υγείας (Αγροτικών και Αστικών)
 - Ενεργό και ίση συμμετοχή στο επίπεδο διαμόρφωσης πολιτικής υγείας και στο επίπεδο λήψης αποφάσεων.
 - **18.** Διασαφήνιση της ακολουθούμενης διαδικασίας σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και τη διαχείριση των υπηρεσιών.
 - Την ίδρυση συντονιστικού φορέα ο οποίος και με τη δική μας συμμετοχή θα επαναπροσδιορίσει και θα αναθεωρεί τις μεθόδους και επαγγελματικές πρακτικές που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο.
- 19.** Η επιτυχής έκβαση των καθορισθέντων σκοπών του ΓεΣΥ θα πρέπει να στηρίζεται σε δημιουργία γερών θεμέλιων που θα στηρίζουν το οργανωτικό πλαίσιο των Υπηρεσιών Υγείας σε κεντρικό, επαρχιακό και νοσοκομειακό επίπεδο.
- 20.** Οι Νοσηλευτές και οι μαιές θα πρέπει να αποτελέσουν ισότιμους εταίρους στα συμβουλευτικά σώματα και υπηρεσίες που θα αναπτυχθούν με την εφαρμογή του ΓεΣΥ και θα πρέπει να αξιοποιηθούν κατάλληλα.
- Η συμμετοχή τους στον καταρτισμό κατευθυντήριων οδηγιών, πρωτοκόλλων και προτύπων φροντίδας θεωρείται επιβεβλημένη προ και κατά την εφαρμογή του ΓεΣΥ.
- 21.** Θα πρέπει να υπάρξει παροχή ευκαιριών προς όλους τους επαγγελματίες υγείας για συμμετοχή σε προγράμματα συνεχούς εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης σε πτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με τρόπο που να

διασφαλίζεται η διεπιστημονική συνεργασία για καλύτερη φροντίδα προς τους πολίτες.

22. Επίσης, υποστήριξη της έρευνας και διανομή των πληροφοριών για ανάπτυξη της γνώσης και της τεκμηριωμένης πρακτικής στη νοσηλευτική και μαιευτική.

23. Διασαφήνιση πιθανών περιορισμών στην κείμενη νομοθεσία, διασφάλιση των αναγκαίων τροποποιήσεων και λειτουργικών πλαισίων σε όλα τα επίπεδα πριν την πλήρη εφαρμογή του ΓεΣΥ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τόσο τα κράτη μέλη όσο και η ΕΕ, έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προαγωγή της υγείας, την πρόληψη των ασθενειών και ταυτόχρονα την υποστήριξη των συστημάτων υγείας.

24. Πιστεύουμε ότι οι υπηρεσίες υγείας θα πρέπει να στοχεύουν στην προώθηση και διασφάλιση υψηλής ποιότητας φροντίδας υγείας βασισμένη σε κοινές αξίες και αρχές όπως της αλληλεγγύης, και της ίσης πρόσβασης.

Θα πρέπει να διευκολυνθεί το έργο των νοσηλευτών για να μπορούν να παρέχουν φροντίδα επαρκώς και αποτελεσματικά τόσο σαν ανεξάρτητοι όσο και σαν αλληλοεξαρτώμενοι επαγγελματίες σε όλα τα επίπεδα (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια φροντίδα υγείας).

25. Οι νοσηλευτές και οι μαιείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες της κοινωνίας για αντιμετώπιση των προκλήσεων στο τομέα της δημόσιας υγείας. Η συμμετοχή τους εστιάζεται στην διασφάλιση παροχής υψηλής ποιότητας φροντίδας, στην ίση πρόσβαση και κατανομή, στη συνέχεια της φροντίδας και στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ασθενών.

26. Σας ευχαριστώ,

Ιωάννης Λεοντίου
Πρόεδρος ΠΑΣΥΝΜ